Aan: het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam
Van: de Initiatief- en referendumcommissie
Betreft: advies inzake referendum erfpacht
Datum: 1 februari 2016

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 22 januari 2016 de volgende vragen ter advisering voorgelegd.

1. Het college ziet inhoudelijk een wezenlijk onderscheid tussen de twee hiervoor genoemde raadsbesluiten en meent daarom de wee besluiten separaat aan de raad te kunnen voorleggen. Deelt u de mening van het college dat artikel 45 van de Verordening, er niet aan in de weg hoeft te staan om twee keer een correctief referendum te houden over deze twee besluiten?
2. Indien u van mening bent dat er niet meer dan één correctief referendum kan worden gehouden over hetzelfde onderwerp, zou in dit geval dan het eerste of het tweede besluit voor een correctief referendum in aanmerking komen?
3. Indien u van mening bent dat het eerste besluit voor een correctief referendum in aanmerking komt, is het dan mogelijk dat de raad, na een eventueel correctief referendum over besluit 1, (al dan niet op voorstel van het college) ten aanzien van besluit 2 zelf een volksraadpleging uitschrijft? En zou het omgekeerde ook kunnen?
4. De raad heeft op 2 april 2014 bijgaande motie aangenomen waarin het college wordt verzocht om een volksraadpleging uit te schrijven, indien een soortgelijk besluit wordt genomen als waartegen het eerdere referendumverzoek van 5.1.2e 5.1.2e zich richtte. De uitvoering van deze motie heeft mede geleid tot de vormgeving van artikel 41 van de Verordening. Het college meent dat de invoering van eeuwigdurende erfpacht (raadsbesluit 1) niet een soortgelijk besluit oplevert aangezien dit juist tegemoet komt aan het voornaamste bezwaar van 5.1.2e 5.1.2e. Deelt uw commissie deze opvatting?
5. Indien u meent dat het besluit wel soortgelijk is (en 5.1.2e 5.1.2e eventueel de eerder verzamelde steunbetuigingen opnieuw zou mogen gebruiken), staat dan ten aanzien van het raadsbesluit over de invoering van eeuwigdurende erfpacht:
   a) het in de gewijzigde Verordening neergelegde uitgangspunt (artikelen 1 en 26) dat alleen besluiten van de raad die gericht zijn op rechtsgevolg referendabel zijn, aan een correctief referendum in de weg?
   b) de in de artikel 41 van de Verordening opgenomen termijnbepaling hieraan in de weg en zo ja, zou dit termijnprobleem kunnen worden opgelost?

Inleiding

Allereerst hecht de commissie er waarde aan vast te stellen dat er in wezen sprake is van drie in plaats van twee besluiten. Zoals te lezen in de raadsvoordracht die de commissie van u ontving, wordt er in februari een besluit voorgelegd aan de raad over de invoering van eeuwigdurende erfpacht. Dit besluit noemen we hierna besluit 1A. Vervolgens worden de voorstellen in besluit 1A nader uitgewerkt, voor inspraak uitgegeven en volgt in mei of juni een definitief voorstel voor nieuwe uitgiftes in de vorm van gewijzigde Algemene Bepalingen. Dit besluit noemen we hierna besluit 1B. Tenslotte wenst het college een separaat besluit aan de raad voor te leggen met betrekking tot de thans nog in onderzoek zijnde overstapregeling voor huidige gevallen. Dit besluit noemen we hierna besluit 2.

Hieronder volgt ons advies over de door u voorgelegde kwesties.

1. Artikel 45 van de Verordening geeft de raad de bevoegdheid om bij grote projecten in een startnotitie inrichting besluitvormingsproces een referendabel besluit aan te wijzen.

Gezien het feit dat er geen startnotitie is opgesteld is het in principe mogelijk meer dan één correctief referendum te houden over dit onderwerp. Een correctief referendum over besluit 2 (de overstapregeling waarin de hoogte van de canon wordt vastgelegd), valt echter onder de in artikel 26 lid e van de Verordening genoemde uitzonderingsgrond waarin is bepaald dat een referendum niet mogelijk is over een besluit tot vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen.
2. Besluit 1A dat gepland staat voor de raadsvergadering van 10 februari 2016 is niet referendabel, gezien het feit dat er geen rechtsgevolgen zijn. De commissie kan pas vaststellen of het in mei/juni te nemen besluit 1B zich leent voor een correctief referendum op het moment dat dit besluit wordt voorgelegd aan de raad. Het raadsbesluit 2 over de overstapregeling is niet referendabel, want dat is strijdig met de verordening (zie het antwoord bij vraag 1).
3. Zie ook het antwoord bij vraag 2. De raad heeft de mogelijkheid om zelf een volksraadpleging uit te schrijven over een besluit dat is uitgesloten van een correctief referendum. De Verordening in zijn huidige vorm geeft daar echter geen spelregels voor. Indien de raad zelf een volksraadpleging zou willen uitschrijven, dan zal het de Verordening moeten wijzigen of zelf andere regels opstellen. Zo een door de gemeenteraad buiten de huidige Verordening te organiseren referendum zal echter veel vragen oproepen en mogelijk precedentwerking hebben. Het op deze wijze buiten werking stellen van een deel van de verordening is onwenselijk.
4. Zoals ook in het advies van 19 december 2015 door de commissie is gesteld, is het nu nog te vroeg om een advies uit brengen over de vraag of hier sprake is van een soortgelijk besluit. Besluit 1A wordt immers nog uitgewerkt en voor inspraak vrijgegeven. Pas wanneer het college een besluit 1B aan de raad wilt voorleggen, kan de commissie hier advies over uitbrengen.
5. a) Zie het antwoord bij vraag 2.
5. b) Zoals ook in het advies van 19 december 2015 door de commissie is gesteld, is het ter beoordeling aan de gemeenteraad welke gevolgen aan het verstrijken van deze termijn verbonden worden. Desgewenst kan de raad de verordening op dit punt wijzigen.

Verder adviseren wij het college alsnog een korte startnotitie op te stellen en aan de raad voor te leggen waarin wordt aangeven hoe het besluitvormingsproces verder gaat verlopen en wat de referendabele momenten zijn: correctief referendum en eventueel een volksraadpleging op initiatief van de raad.

Namens de commissie,

5.1.2e 5.1.2e, voorzitter